

Marketta Aalto pitää työstään kuulontutkijana

Vantaalla työskentelevä audionomi Marketta Aalto on tehnyt kuulontutkijan työtä 24 vuotta. Vantaalla hän on työskennellyt vuodesta 1998, alkuun pari vuotta työterveyshuollossa ja sen jälkeen kaupungin palveluksessa.

Minulla on hyvä ja itsenäinen työ. Työni tärkeys on ymmärretty, sillä olen saanut Vantaalla luoda ja kehittää toimenkuvaani. Tämä on matalankynnyksen vastaanotto eli lähetettä ei tarvita. Kuntalaiset voivat hakeutua itse tutkimuksiin Minulta varataan aikoja terveysasemien ohjeistuksena, Peijaksen ja Katriinan sairaaloista, palvelutaloista, maahanmuuttajapalveluista ja työterveyshuollosta.

– Ainoa, mitä vaadin on, että korvakäytävien tulee olla puhtaat.

Oikea hoito, oikeaan aikaan, oikeassa paikassa

– Voisi kuvitella, että asiakkaita tulisi ovista ja ikkunoista, mutta näin ei ole. Jonot ovat maltilliset. Turhia käyntejä terveyskeskuslääkärille voidaan välttää, kun tutkimus on jo tehtynä vastaanotolle mennessä.

Pelkkä korviin katsominen ei aina riitä. Diagnostinen tutkimus vasta paljastaa, onko kyseessä välikorva- tai sisäkorvavika sekä vian laadun ja vaikeusasteen.

– Tallennan audiogrammi-, puheaudiogrammi- ja tympanoaudiogrammi-tutkimukset tietokoneelle ja lähetän paperisen version lääkärille. Laitan myös oman suositukseni jatkoista. Lääkäri sitten päättää, mitä tekee. Lähteet menevät Korvaklinikalle, jossa korvalääkäri ohjaa ne joko poliklinikalle tai kuulokeskukseen.

Yhteistyö kuulokeskuksen kanssa on Marketalta erittäin tärkeä.

– Voin ottaa sinne aina tarvittesani yhteyttä.

Tarkoituksena on, että erikoissairaanhoidon menevät ne, jotka sinne oikeasti kuuluvat.

– Oikea hoito, oikeaan aikaan, oikeassa paikassa on työni punainen lanka.

Monipuolista työtä

Huimaus ja tinnitus ovat yleisiä syitä hoitoon hakeutumiselle.

– Sudden deafness -potilaat pyrin tutkimaan jo samana päivänä kun soittavat.

Otan itse yhteyttä lääkäriin, joka laittaa päivystyslähetteen Korvaklinikalle. Nopea hoitoon pääsy saattaa auttaa, ainakin jonkin verran, kuulon palautumista.

Kun lapsi ei läpäise neuvolassa tai koulussa tehtyä kuuloosulaa toistamiseenkaan, terveydenhoitaja lähettää lapsen Marketan luokse.

– Teen tutkimuksia neljä vuotta täyttäneille. Sitä pienemmät lähetetään suoraan yliopistosairaalaan. Terveyskeskuslääkärin tulee herkästi laittaa sinne lähete, jos on herännyt huoli.

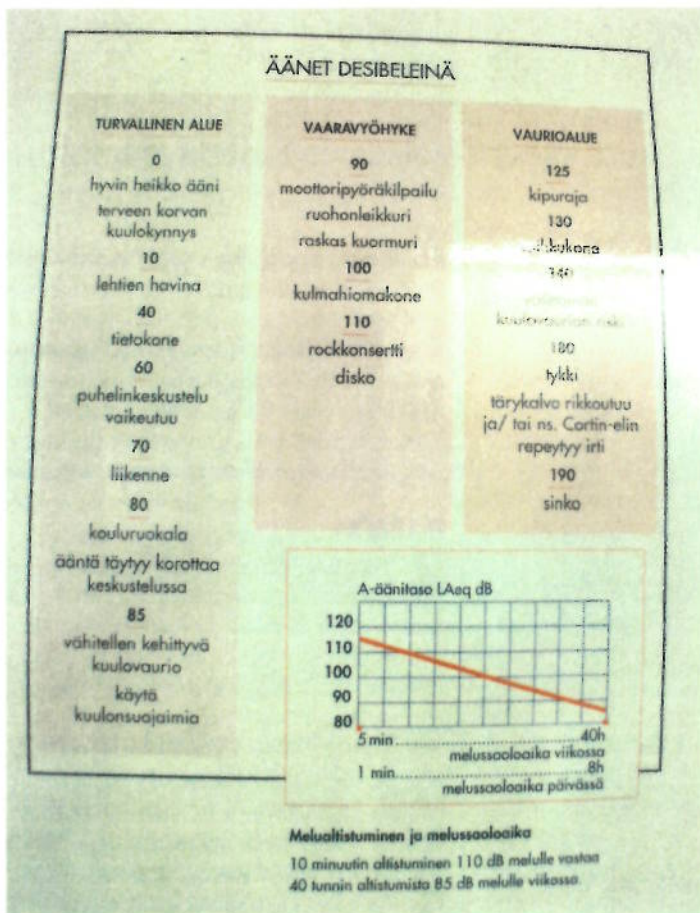
– Lapset eivät ole aina kovin helppoja tutkittavia, sillä he saattavat kieltäytyä täysin tut-

kimuksesta, eikä väkisin voi tutkia. Tuolloin vain juttelen lapsen kanssa. Seuraavalla kerralla tutkimus yleensä jo onnistuu.

Oma ryhmänsä ovat myös maahanmuuttajat, jotka eivät osaa suomen kieltä.

– Pyrin käyttämään virallista tulkkia. Omaisen kanssa ei voi olla varma, että hän tulkkaa kaiken, eikä hän välttämättä ymmärrä

Kuka on huonokuuloinen?

On arvioitu, että Suomessa olisi noin 500 000 huonokuuloista. Syntymästään kuroja on noin 5000 ja myöhemmin kuuroutuneita noin 3000. Kuulokojeesta hyötyisi noin 300 000 henkilöä, mutta kuulokojeita käyttää vain noin 50 000 henkilöä.

Kuulomittauksilla haetaan aina pienintä kuultavaa ääntä eri taajuuksilla:

- 26–40 dB > lievä kuulovamma
- 41–60 dB > keskivaikea kuulovamma
- 61–80 dB > vaikea kuulovamma
- 81– dB > erittäin vaikea kuulovamma

Kuulonkuntoutus kuuluu kuuloalan ammattilaisilla. He arvioivat apuväline-tarpeet. Googlaa audionomi tai audiologia niin saat paljon tietoa. Myös kuuloalan maahantuojien sivuilla on hyvää tietoa kaikista tarjonnasta.

Kuuloliitto on kattojärjestö, joka ajaa huonokuuloisten asioita. Kuuloliiton yksi iso haaste on suojella nuoria meluallistukselta. Ravintoloiden, konserttien ja nuorten musiikin kuuntelulaitteet saattavat ylittää reippaasti suositut tasot. Myös senioreille on matalan kynnyksen kuuloneuvontaa.

Lisätietoa huonokuuloisuudesta on Kuuloliiton verkkosivuilla osoitteessa www.kuuloliitto.fi.

toisen kuulo-ongelmaa tai saattaa jopa vähentää sitä. Heillä on myös tunneside keskenään ja se saattaa häiritä tutkimusta.

Voisi kuvitella, että maahanmuuttajilla on paljon räjähdyksistä tai kovista äänistä johtuvia ongelmia, mutta näin ei ole. Korvaongelmien syitä on monia ja jatkotutkimukset yleensä tehdäänkin Korvaklinikalla. Kuulontutkimus ja kuulonkuntoutus olisi hyvä saada jo alkuvaiheessa hoidetuksi, jotta kieliopinnoista hyötyisi.

Kuulokäyrät kertovat hyvinkin paljon Marketalta asiakkaan korvien ja/tai kuulon ongelmasta. Niiden tulkinnaassa pitää olla erityisen varovainen.

– En koskaan puhu diagnoosiepäilystä. Se on lääkärin tehtävä.

– Kun tutkimuksessa käy ilmi, että asiakas todennäköisesti tarvitsisi kuulokojeen, keskustelen hänen kansaan kuulonkuntoutuksesta ja yritän motivoida kuulokokeiluun. Jos hän ei halua kojetta, pyydän hänet seurantaan n. 1–2 vuoden kuluttua. Toisinaan käy niin, että asiakas muuttaa mielensä ja tulee uudestaan jo puolen vuoden kuluttua.

Kojeiden sovitukset hoituvat erikoissairaanhoidossa ja yleensä ostosopimuksin. Yli-suuret odotukset kuulokojetta kohtaan voivat aiheuttaa pettymystä. Kuulokoje kuitenkin helpottaa elämää ja saattaa ehkäistä ”mökkiytymistä”.

– Kuulokojeeseen tottuminen vaatii paljon harjoitusta ja sinnikkyyttä.

Erittäin huonokuuloisten asiakkaitten kanssa Marketta käyttää kommunikaattoria.

– Kommunikaattorin puheääni säädetään sopivaksi, ja näin kuuleminen ja ymmärtämi-

nen helpottuvat. Olen Vantaalla jalkautunut eri tahoille puhumaan kuuloasioista ja olen luovuttanut kommunikaattoreita helpottamaan henkilökunnan ja asiakkaitten kommunikointia. On käynyt niinkin, että palvelutalon omissa oloissaan viihtyvä vanhus kommunikaattorin saatuaan onkin ollut valmis lähettämään bingoon.

– Kommunikaattori soveltuu henkilölle, joka syystä tai toisesta ei ole kykenevä kuulokojeen käyttäjäksi. Kuulokoje on kuitenkin aina se ensisijainen apuväline.

Katriinan sairaalan geriatrisella vastaanotolla kuulonvahvistin on tarvittaessa käytössä muistitestauksissa. Sitä voisi terveysasemillakin käyttää lääkärin vastaanotoilla. Huonokuuloisen saisi paremmin selvää, eikä jäisi hoito-ohjeita mahdollisesti arvailun varaan.

– Hoitohenkilökunnan koulutus kuuloasioissa olisikin tarpeen, mutta kenen toimesta?

Hyvä työnantaja

– Vantaan on ollut minulle erittäin hyvä työnantaja. Kuntoutustoiminnan ylilääkäri **Kirsi Koljonen** arvostaa ja luottaa työhöni. Koska työskentelen Vantaalla ainoana audionomina, olen päässyt sekä Audionomipäiville että Audiologian päiville vuosittain. Vantaalla ei ole korvalääkäriä

Audionomipäivillä Marketta tapaa kollegoja. Audiologian päivillä verkostot ovat laajemmat: päivillä kokoontuvat eri alojen ammattilaiset kuuloon, korviin ja kuntoutukseen liittyen.

Yksin työskentelemisessä on omat ongelmansa. Paitsi ettei ole kollegaa, jonka kanssa

jakaa asioita, niin ei saisi sairastua tai olla pitkällä lomilla.

– Jos sairastun, vastaanottoajat perutaan ja kiireelliset tapaukset lähetetään suoraan Kuulokeskukseen. Muut saavat odottaa. Töihin palatessani teen ylitöitä tai asiakkaat ovat jonossa ja tulevat aikanaan.

Marketta on innostunut ja motivoitunut työntekijä. Siitä kertoo myös hänen työpanoksensa. Vuosittain hänellä on n. 1300 kuulontutkimusta.

– Terveystieteille haluaisin sanoa, että olkaa aktiivisia. Lähettäkää herkästi tutkimuksiin korva- ja kuulo-ongelmissa. Tutkimuksissa sitten nähdään, tarvitaanko jatkotoimenpiteitä.